

Мұнара

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ РУХАНИ-ТАНЫМДЫҚ ГАЗЕТІ

Ершат ОҢҒАР,
Нұр-Мұбарак университетінің проректоры, PhD доктор:

ДІНГЕ ЖӘНЕ ЕЛГЕ ҚЫЗМЕТ ЕТУ – ҮЛКЕН ЖАУАПКЕРШІЛІК

» 3

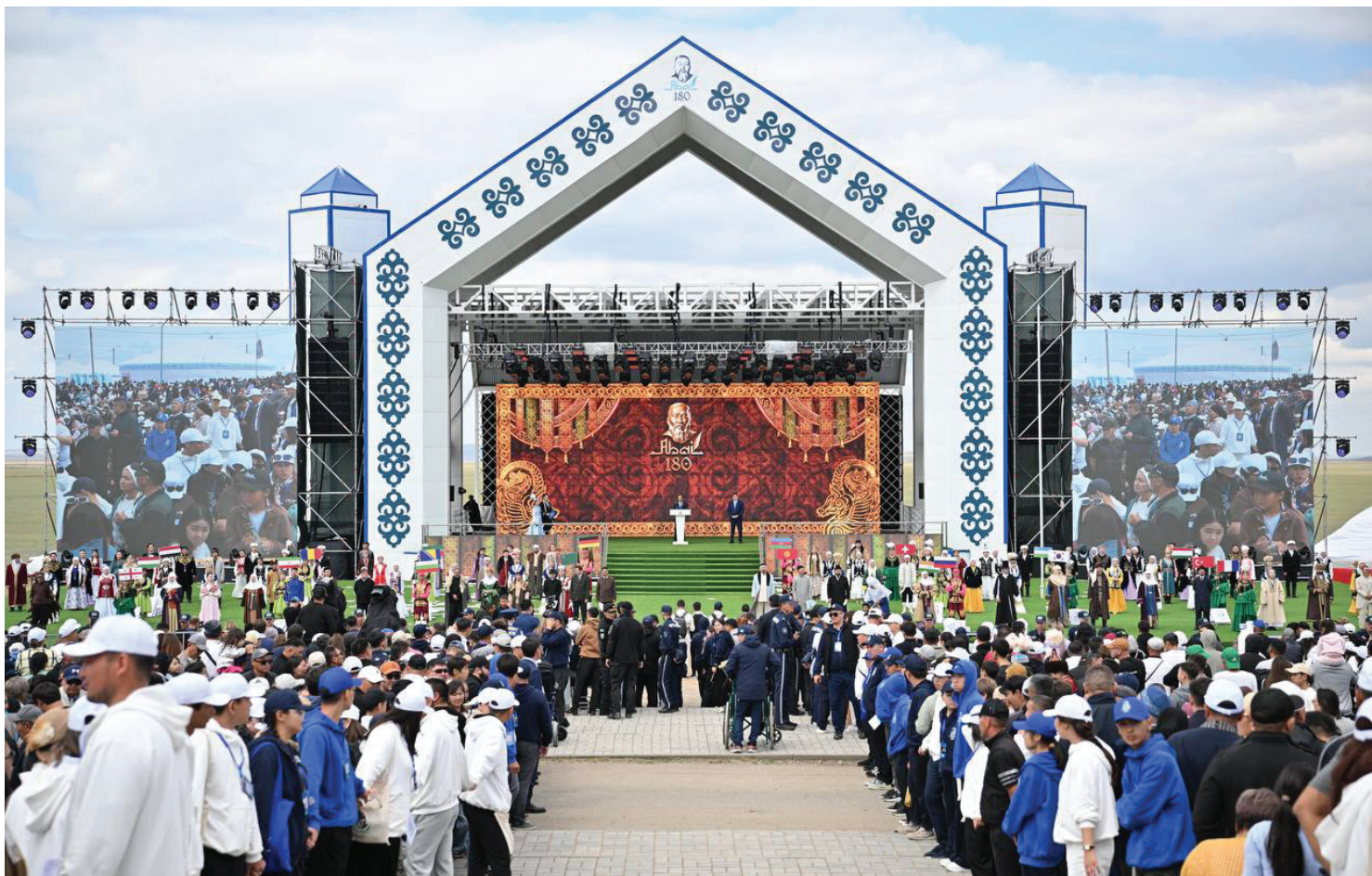
ШОТЛАНДТЫҢ АЙТЫС АҚЫНДАРЫ

ОҚЫРМАН МАҚАЛАМНЫҢ ТАҚЫРЫБЫН ОҚЫП,
«ШОТЛАНДИЯДА ҚАЙДАҒЫ АЙТЫС?» ДЕП ЕЛЕҢ ЕТУІ КӘДІК. ИӘ,
АБЕРДИН УНИВЕРСИТЕТІНІҢ ОҚЫТУШЫСЫ, ЗЕРТТЕУШІ
ЕЛИЗАБЕТ ЕЛЛИОТТЫҢ ДӘРІСІНЕ ДЕЙІН МЕН ДЕ СОЛАЙ
ОЙЛАҒАНМЫН. «АЙТЫС – ТЕК ҚАЗАҚТАР МЕН ҚЫРҒЫЗДАРДА,
ЖАЛПЫ ТҮРКІ ХАЛЫҚТАРЫНДА ҒАНА БАР ӨНЕР» ДЕГЕН ТҮСІНІК
БӘРІМІЗГЕ ОРТАҚ. АЛАЙДА, НЕГІЗІНДЕ, ОЛАЙ ЕМЕС ЕКЕН.

» 7

АБАЙДЫҢ МҰРАСЫ – АСЫЛ ҚАЗЫНА

АБАЙ ОБЛЫСЫНДА АБАЙДЫҢ 180 ЖЫЛДЫҒЫНА АРНАЛҒАН ОНКҮНДІК МЕРЕЙТОЙЛЫҚ ІС-ШАРАЛАР ӨТТІ. МЕРЕЙТОЙДЫҢ НЕГІЗГІ ШАРАЛАРЫ АҚЫННЫҢ ТУҒАН ЖЕРІ – АБАЙ АУДАНЫНДА ҰЙЫМДАСТЫРЫЛДЫ. «АБАЙ КҮНІНЕ» АРНАЛҒАН САЛТАНАТТЫ ШАРАҒА СЕНАТ ТӨРАҒАСЫ МӘУЛЕН ӘШІМБАЕВ БАСТАҒАН ДЕЛЕГАЦИЯ АБАЙ АУДАНЫНА КЕЛДІ. ҚҰРМЕТТІ ҚОНАҚТАР ҚАТАРЫНДА СЕНАТ ПЕН МӘЖІЛІС ДЕПУТАТТАРЫ, БАС МҰФТИ НАУРЫЗБАЙ ҚАЖЫ ТАҒАНҰЛЫ, ҚАЗАҚСТАННЫҢ ХАЛЫҚ ЖАЗУШЫСЫ ТӨЛЕН ӘБДІК, ЖАЗУШЫЛАР ОДАҒЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ МЕРЕКЕ ҚҰЛКЕНОВ Т.Б. БОЛДЫ.

Абай күніне арналған салтанатты шараның ашылуында Сенат Төрағасы Мәулен Әшімбаев сөз сөйлеп, Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың құттықтауын оқып берді. «Қадірлі қауым! Сіздерді Абай Құнанбайұлының туғанына 180 жыл толуымен құттықтаймын! Абай – төл мәдениетімізді дамытуға өлшеусіз үлес қосқан әлемдік деңгейдегі кеменгер тұлға, халқымыздың сана-сезімін жаңғыртқан ұлы ақын. Ол жана әдебиетіміздің негізін қалап, дүниетанымымыздың көкжиегін кеңейтті. Өскелең ұрпақты білімпаз, еңбекқор, адал

азамат болуға шақырып, ұлттың жаңа сапасын қалыптастыратын қасиеттерді кеңінен дәріптеді. Отанға деген сүйіспеншіліктің және ел мүддесі үшін қалтқысыз қызмет етудің озық үлгісін көрсетті.

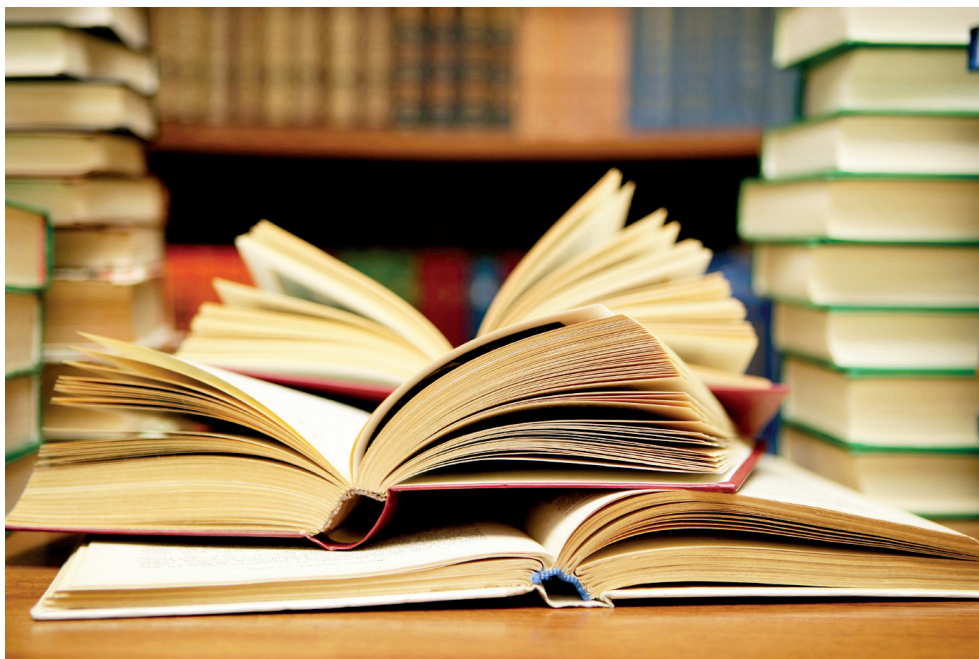
Хәкім Абайдың мол мұрасы – қазақ халқының ғана емес, барша адамзаттың өнеге алатын асыл қазынасы. Оның ой-толғамдары мен өсиеттерінің өзектілігі ешқашан жоғалмайды. Сондықтан Абайды тану және таныту, шығармашылығын терең зерделеу өте маңызды. Бүгінгі салтанатты іс-шараның түпкі мәні де – осында.

Бұл өңір – Абаймен қатар Шәкәрім Құдайбердіұлы, Мұхтар Әуезов сынды ұлттың ұлы перзенттерін дүниеге әкелген киелі өлке. Мемлекет осы аймақты ұлттық құндылықтар мекені ретінде өркендетуге баса мән береді. Ұлы ойшылдың өміршен өлендері мен кастерлі кара сөздері әлі талай ұрпаққа рухани азық болары анық. Ұлы Абайдың аманатына адал болайық!» делінген Президент құттықтауында.

(Жалғасы 2-бетте)

ҚАЗАҚСТАНДА ДІН МЕН ДІНТАНУҒА ДЕГЕН ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҚ КЕҢЕСТІК КЕЗЕҢНЕН БАСТАП-АҚ ЗОР БОЛҒАН. АЛАЙДА ДІНТАНУ ҒЫЛЫМ РЕТІНДЕ ЕЛІМІЗДЕ ТЫМ ТЕРЕҢ ТАРИХҚА ИЕ БОЛМАҒАНЫМЕН, ОСЫ УАҚЫТ АРАЛЫҒЫНДА ОТАНДЫҚ ҒАЛЫМДАР БҮЛ САЛАДА ЕЛЕУЛІ ЕҢБЕК АТҚАРДЫ. ЕГЕР ТАРИХҚА КӨЗ ЖҮГІРТСЕК, ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ФИЛОСОФИЯЛЫҚ-ДІНТАНУЛЫҚ ЗЕРТТЕУЛЕРДІҢ БАСТАУЫ 1946 ЖЫЛҒЫ 1 МАУСЫМДА ҚАЗАҚ КСР ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ ҚҰРЫЛУЫМЕН ЖӘНЕ 1955 ЖЫЛЫ ОНЫҢ ҚҰРАМЫНДА ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ ҚҰҚЫҚ СЕКТОРЫНЫҢ АШЫЛУЫМЕН БАЙЛАНЫСТЫ ЕКЕНІН АЙТУҒА БОЛАДЫ.

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ДІНТАНУ ҒЫЛЫМЫ

» 7

САПАРҒА ШЫҒУДЫҢ 10 ӘДЕБІ

ИСЛАМ ТЕК ҚҰЛШЫЛЫҚТЫҢ ДІНІ ЕМЕС. АСЫЛ ДІНІМІЗ АДАМ ТІРШІЛІГІНДЕГІ ӘРБІР СӘТТІ, ӘРБІР ОҚИҒАНЫ ҚАМТИДЫ. ОСЫ РЕТТЕ САПАРҒА ШЫҚҚАНДА САҚТАЛУЫ ҚАЖЕТ ӘДЕПТЕРДІ БӨЛІСКЕНДІ ЖӨН КӨРДІК.

Біріншіден, ниет ету. Адам баласы әрбір ісінің жемісі мен сауабын ниетіне қарай алады. Себебі ниет – пенденің түпкі мақсатына жетелейтін негізгі амал. Сондықтан сапар алдында дұрыс ниет ету аса маңызды. Адамның сыртқы амалына қарағанда ішкі ниетінің тазалығы өте маңызды. Ниет жаксы болса, нәтижесі де жаксы болады. Егер біз туысқанымызды зиярат ету немесе отбасымызға көңіл бөлу мақсатында жолға шығар болсак, үйімізге қайтқанға дейін осы амалымызға мол сауап аламыз. Әрине, жолдың өзіне тән қиындығы мен сынақтары болады. Алайда осының бәрін игі ниеттің күшімен жеңіп шыға аламыз. Ниеттің негізінде отбасымызға сапалы көңіл бөліп, арадағы сүйіспеншілік пен мейірім сезімі артады. Ағайын-туыс, дос-жаранмен бауырмалдық байланыстар беки түседі.

Екіншіден, әрдайым Алланы еске алу. Алла Тағала қасиетті Құранның

«Зухруф» сүресінің 13-аятында былай дейді: «Оларға емин-еркін мініп, жай-ғасарсындар және сол кезде Раббыларының нығметін естеріне алып: «Бізге осы мініс көлікті бағынышты қылған Алла мінсіз, кемшілік атаулыдан ада һәм лайықсыз сипаттардан пәк! Әйтпесе біздің оған шамамыз жетпес еді». Сапар кезінде Алланы пәктеп, мадақтап, әрдайым шүкір етіп отыру – мұсылманға тән сипаттың бірі. Осы аятқа байланысты тәпсір жазған Мұхаммед Әли ас-Сабуни «Тәпсірлердің тандаулысы» еңбегінде былай дейді: «Олардың үстіне мінген кезде Раббыларының сендерге бер-

ген ашық нығметін еске алып, жүректерінмен: «Осы көлікке біздің мінуімізді жеңілдеткен Алла пәк. Егер Алла бізге мұны бағындырмағанда біздің оған шамамыз келмес еді. Расында біз қайтыс болған соң Раббымызға ораламыз», – деп айтындар». Әл-Байдауи былай деген: «Мұндағы нығметті еске алудағы мақсат оны жай ғана еске алу емес. Мұндағы мақсат – нығметтің құдіретті Алланың басқаруымен болғанын еске алу. Осы нығмет Оған бойсұнып, шүкір етуді талап етеді.

» 7

— Ершат Ағыбайұлы, өзіңіз проректор қызметін атқаратын Нұр-Мұбарак университеті — еліміздегі бірегей діни кадр даярлайтын оқу ордасы. Университет ашылған алғашқы жылдары исламтану мамандығы бойынша діни кадр даярлауға басымдық берілді. Одан кейін дінтану, теология, аударма ісі, шетел филологиясы мамандықтары бойынша оқу бітірген түлектерге диплом беріле бастады. Алдағы уақытта қытай тілін де пән ретінде оқыту көзделіп жатқан көрінеді. Бұл заман талабынан туындап жатқан қадам ба? Осы бағыттағы жұмыстар Нұр-Мұбарак университетінің діни кадр даярлаудағы басты мақсатына кедергі келтірмей ме?

— Дұрыс айтасыз, Қазақстан мұсылмандары діни басқармасы құрылтайшылығымен құрылған Нұр-Мұбарак университеті — еліміздегі дін мамандарын даярлауда өзіндік орны бар бірегей жоғары оқу орны. Университетіміз алғашқы жылдарда исламтану саласына басымдық беріп, ел мұсылмандарының қарашаңырағы — мұфтиятымызға, мешіттерімізге, сондай-ақ ғылыми-зерттеу орталықтарына білікті кадрлар даярлады. Бұл бағыт әлі де біздің басты стратегиялық миссиямыз болып қала береді.

Алайда уақыт талабына сай білім беру саласында да жаңа бағыттарды қамту қажеттілігі туындады. Дін саласының маманы тек діни мәтіндерді білумен шектелмей, заманауи қоғамдағы түрлі салалармен байланыста болуы керек. Осы тұрғыдан біз дінтану, теология, аударма ісі, шетел филологиясы сияқты бағыттарды енгіздік. Бұл — Ислам өркениетінің өзіне тән даму мен білімнің жан-жақтылықты ұстанған дәстүріне де сай қадам.

Ал қытай тілін оқыту мәселесіне келсек, бұл — жаһандану дәуіріндегі стратегиялық қажеттілік. Пайғамбарымыз (оған Алланың салауаты мен сәлемі болсын) өзінің хадисінде: *«Білімді Қытайдан болса да іздеңдер»*, — деу арқылы білім ізденудің маңызын көрсетті. Қытай — әлемдік саясатта, экономикада, ғылым мен мәдениетте ықпалды мемлекеттердің бірі. Президент Қасым-Жомарт Токаев: «Қазақстан мен Қытай арасындағы қарым-қатынастың деңгейі қашан да жоғары, екі елдің серіктестігі Біріккен Ұлттар Ұйымы, Шанхай ынтымақтастық ұйымы, Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары жөніндегі кеңес аясында табысты дамып келе жатыр», — деген еді. Соның негізінде Ғылым және жоғары білім министрі Саясат Нұрбек: «Елімізде ұлттық жоғары оқу орындарында қытай тілі кафедрасы ашылады, қытай тілі екінші шет тілі ретінде оқытылады», — деп мәлімдеген болатын. Осы мақсатта екі елдің тиісті министрліктері бірқатар келісімшартқа қол қойды. Екі ел басшыларының уағдаласқан келісімдеріне орай біз де университетімізде қытай тілі мамандығын аштық. Бұл бастаманың түлектеріміз үшін пайдасы зор екені күмәнсіз.

Қытай тілі мен мәдениетін білу — түлектерімізге ғылыми зерттеулерде, халықаралық ынтымақтастықта жана мүмкіндіктер ашады. Оның үстіне елімізде қытай тілін меңгерген білікті дін мамандары аз. Бұл бағыттағы жұмыстар біздің түлектердің бәсекеге қабілеттілігін арттыруға септігін тигізеді.

Айта кетерлігі, бұл жаңа пәндер мен бағыттар біздің басты миссиямызға — Құран мен сүннетке негізделген, дәстүрлі Ханафи мәзһабын ұстанатын білікті діни кадрларды даярлау ісіне ешқандай кедергі келтірмейді. Осы орайда, біз де түлектеріміздің әлемдік деңгейде ойлай алатын, көп тіл білетін, заманауи қоғаммен етене жұмыс істей алатын әмбебап маман болып шығуына жағдай жасаймыз. Біздің мақсатымыз — түлектерімізді бір салаға ғана бейімдеп қоймай, білім көкжиегін кеңейту арқылы, ел мен үмметке адал қызмет ететін, рухани әрі интеллектуалды мамандар қалыптастыру.

— «Исламтану» мамандығының мемлекеттік мамандықтар классификаторына енгізілгенін хабарымыз бар. Осыған орай мемлекеттік грант бөліне бастады. Бұл мамандыққа жастардың қызығушылығы қандай деңгейде?

— Иә, «Исламтану» мамандығының мемлекеттік мамандықтар классификаторына енгізілуі — еліміздегі діни білім беру саласындағы үлкен жетістік. Бұл қадам — дін мамандарын даярлауды мемлекеттік деңгейде мойындау мен қолдаудың айқын белгісі. Соның нәтижесінде мемлекеттік грант бөлініп, жастарға діни білімді тегін алу мүмкіндігі туды.

Жыл сайын бұл мамандыққа қызығушылық тұрақты түрде артып келеді. Себебі, қазір қоғамда діни сауаттылыққа, имамдық қызметке, діни-ағартушылыққа, сондай-ақ исламтану саласындағы ғылыми-зерттеу жұмыстарына сұраныс жоғары. Жастардың бұл салаға келуінің тағы бір себебі — Нұр-Мұбарак университетінің халықаралық деңгейде мойындалған оқу орны болуы. Мұнда Қазақстанның және Мысырдың білікті профессор-ғалымдары сабақ береді. Студенттер Құран, хадис, Ислам құқықтануы, ақида, араб тілі сияқты негізгі пәндерді терең меңгереді. Сонымен қатар мемлекеттік гранттың енгізілуі жастардың тек материалдық емес, моральдық тұрғыдан да мотивациясын арттырды. Өйткені бұл — мемлекет тарапынан «Сенің таңдаған саған — маңызды әрі қажет» деген сенімді қолдау. Осы орайда Бас мұфти Наурызбай жақы Тағанұлы университет түлектеріне: «Сіздер дін мен дәстүрді терең менгерген білімді ұрпақ ретінде ел дамуына зор үлес қосады деп сенемін. Университетті тә-

Ершат ОҢҒАР,
Нұр-Мұбарак университетінің
проректоры, PhD доктор:

ДІНГЕ ЖӘНЕ ЕЛГЕ ҚЫЗМЕТ ЕТУ — ҮЛКЕН ЖАУАПКЕРШІЛІК

мамдаған бүгінгі сәт — еліміздің руханияты мен діни саладағы жаңа буынның сапқа қосылар тарихи кезеңі», — деп түлектерімізді де, университет ұстаздарын да шабыттандырған еді. Қысқаша айтқанда, бүгінде «Исламтану» мамандығы еліміздегі ең қажетті гуманитарлық бағыттардың бірі болып, жыл сайын талапкерлердің қызығушылығын арттырып отыр. Біз үшін бастысы — бұл мамандықты таңдаған жастардың өз миссиясын сезініп, ел мен дінге қызмет ететін парасатты тұлға болып қалыптасуы.

— Бүгінгі таңда діни және зайырлы білімді қатар алу қаншалықты маңызды деп ойлайсыз?

— Діни және зайырлы білімді қатар алу — қазіргі заманда аса маңызды қажеттілік. Біздің қоғамымыз зайырлы мемлекет қағидаттарына сүйенеді, бірақ тарихи және мәдени тұрғыдан Ислам құндылықтары терең орныққан елміз. Сондықтан қазіргі маман діни біліммен қатар, зайырлы білімді де меңгеруі тиіс. Діни білім — адамның рухани әлемін қалыптастырады, сенімін, өмірлік ұстанымын, мінез-құлқын тәрбиелейді. Ал зайырлы білім — сол құндылықтарды заманауи қоғамда тиімді іске асыруға мүмкіндік береді. Мысалы, имам немесе исламтанушы тек шариғат ілімін ғана біліп қоймай, психология, әлеуметтану, құқық, саясаттану, тіл білімі, ақпараттық технологиялар сияқты салаларда да түсінігі болуы керек. Бұл оған адамдармен тиімді қарым-қатынас орнатып, заманауи мәселелерге Ислам тұрғысынан дұрыс жауап беруге көмектеседі.

Нұр-Мұбарак университетінде осы екі бағытты ұштастыруға ерекше көңіл бөлінеді. Студенттеріміз Құран, хадис, фикһ, ақида, араб тілі сияқты діни пәндермен қатар, тарих, философия, филология, шетел тілдері, алаштану, жасанды интеллект, заманауи коммуникация және ғылыми зерттеу әдістерін де меңгереді. Нәтижесінде, олар тек мешітті ғана емес, мемлекеттік мекемелерде, білім беру, БАҚ, халықаралық қатынастар және ғылыми-зерттеу салаларында да қызмет ете алады. Қорыта айтқанда, діни және зайырлы білімнің үйлесуі — тек бәсекеге

қабілетті маман қалыптастыру емес, сонымен бірге елдің рухани тұрақтылығы мен интеллектуалдық әлеуетін арттырудың да кепілі.

— Қоғамда «болашақ дін қызметкерлеріне тарихты, салт-дәстүрді, зайырлы білімді де қоса оқыту керек» деген пікір жиі айтылып калууда. Осы бағытта университет қандай жұмыстар атқаруда?

— Бұл пікірмен толық келісемін және Нұр-Мұбарак университеті бұл бағытта нақты жұмыстар атқарып келеді. Дін қызметкері тек діни мәтіндерді білетін маман ғана емес, өз халқының тарихын, мәдениетін, салт-дәстүрін, ұлттық құндылықтарын терең меңгерген тұлға болуы тиіс.

мәдени және діни бірлігін нығайтуға үлес қоса алатын жаңа буын дін мамандарын қалыптастыру.

— Діни кадрдың терең біліммен қатар көркем мінезге ие болуы да өзекті мәселеге айналғаны жасырын емес. Осы бағытта университет қандай жобаларды жүзеге асырмақ?

— Иә, діни кадрдың көркем мінезге ие болуы — біздің басты назардағы мәселелердің бірі. Өйткені Исламда білім мен мінез-құлық — бір-бірінен ажырамайтын ұғымдар. Пайғамбарымыз (оған Алланың салауаты мен сәлемі болсын): *«Мен көркем мінездерді кемеліне келтіру үшін жіберілдім»*, — деп бекер айтпаған. Білімі терең, бірақ мінезі қатқыл немесе қарым-қатынас мәдениеті төмен діни қызметкер халықтың жүрегінен жол таба алмайды.

Нұр-Мұбарак университетінде осы бағытта бірнеше жүйелі қадам жасалып жатыр. Оқу бағдарламасында «Исламдағы отбасы құқығы», «Құрандағы ахлақ ілімі» сияқты пәндер арнайы оқытылады. Тәлімгерлік жүйе арқылы әр топқа тәжірибелі ұстаз бекітіліп, олардың діни-рухани тәрбиесіне жеке көңіл бөлінеді. Рухани-

мәдени іс-шаралар бойынша студенттер қайырымдылық акцияларға, әлеуметтік қолдау жобаларына қатысу арқылы мейірімділік, жауапкершілік, ынтымақтастық қасиеттерін дамытады. Психологиялық және коммуникативтік тренингтерді жүйелі өткізіп тұрамыз. Бұл жұмыстар болашақ имамдар мен исламтанушылардың көпшілік алдында сөйлеу мәдениетін, дау-дамайды шешу әдістерін, аудиториямен жылы қарым-қатынас орнату дағдыларын қалыптастырады. Біздің мақсатымыз — түлектеріміздің бойында ғылыми білім, рухани тазалық және көркем мінез қалыптастыру. Өйткені халыққа қызмет ететін діни маман тек шариғат үкімін айтуды ғана емес, ізгілік пен мейірімнің үлгісі болуы тиіс.

— Діни білім алған кейбір жас буын өкілдерінің қоғамға бірден сіңісіп кете алмауының басты себебі неде?

— Бұл өте маңызды және қоғамда жиі талқыланатын мәселе. Діни білім алған

Нұр-Мұбарак университеті тек діни білім беріп қана қоймай, жастардың рухани және әлеуметтік имунитетін күшейтуге күш салып келеді. Біріншіден, дұрыс діни білім беру. Жастар діни ақпаратты сенімді, ғылыми негізделген, дәстүрлі Ханафи мәзһабы мен Матуриди ақидасы негізінде үйренуі тиіс. Жүйесіз, үстірт немесе бейресми ортадан алынған білім радикалды пікірлердің тез таралуына себеп болады.

Екіншіден, сыни ойлау мен діни сауаттылықты дамыту. Университетімізде студенттерге діни мәтіндерді тарихи-мәдени контексте түсіндіру, әртүрлі көзқарастарды салыстыру, Құран мен сүннетке сүйене отырып дәлелдеу дағдыларын қалыптастыруға баса мән беріледі. Үшіншіден, ұлттық мәдениет пен дәстүрді дәріптеу. Қазақ халқының Исламды қабылдаудағы байсалды, бейбітшілікке негізделген жолы — жастар үшін ең дұрыс үлгі. Біз студенттерге осы тарихи сабақтастықты танытып, дәстүр мен дінді үйлестіруді үйретеміз.

Төртіншіден, әлеуметтік белсенділік пен ашық диалог. Жастар қоғамдағы мәдени, қайырымдылық және ағартушылық жобаларға қатысу арқылы түрлі әлеуметтік топтармен байланыс орнатып, өз көзқарасын дұрыс жеткізуді үйренеді. Радикалды пікірдің алдын алып, толеранттықты қалыптастырудың ең тиімді жолы — жүйелі, сапалы білім, дұрыс тәрбие және кең өрісті дүниетаным қалыптастыру. Сонымен қатар еліміздегі Жоғары оқу орындарында дінтану пәнін жалпы гуманитарлық пәндер қатарына енгізуді ұсынар едім. Дінтану пәні мәдениеттану, саясаттану, әлеуметтану, психология пәндерімен қатар оқытылуы тиіс.

— Қазір шетелде діни білім алу өзекті емес деген пікір бар. Өйткені өз елімізде барлық мүмкіндік жасалған. Солай ма?

— Шетелде діни білім алу мәселесі әр кезеңде әртүрлі бағалануы мүмкін, бірақ қазіргі жағдайда Қазақстанда діни білім алуға барлық негізгі мүмкіндік бар деп нық айта аламыз. Нұр-Мұбарак университеті — еліміздегі исламтану, теология, дінтану саласында жоғары білім беретін ең ірі орталық қана емес, сонымен қатар Мысырдың өгілді әл-Ашһар университетімен әріптестік байланысы бар бірегей оқу орны. Бұл студенттеріміздің шетелдік үздік тәжірибені өз елінде-ақ игеруіне жол ашады.

Бүгінде бізде араб тілі, Құран ілімі, хадис, фикһ, ақида сияқты негізгі пәндерді халықаралық деңгейдегі ғалымдар оқытады. Оқу бағдарламалары әлемдік исламдық білім стандарттарына сай жасалған. Студенттеріміз ғылыми зерттеу жүргізу, заманауи технологияны қолдану, шетелдік конференцияларға қатысу, академиялық ұтқырлық жүйесі арқылы тәжірибе алмасу сияқты мүмкіндіктерге ие. Әрине шетелде білім алу да тәжірибе алмасу, мәдени көкжиегін кеңейту тұрғысынан пайдалы. Бірақ діни білімнің іргетасын өз елінде, өз қоғамының мәдениеті

Студенттеріміз Құран, хадис, фикһ, ақида, араб тілі сияқты діни пәндермен қатар, тарих, философия, филология, шетел тілдері, алаштану, жасанды интеллект, заманауи коммуникация және ғылыми зерттеу әдістерін де меңгереді.

жас маманның қоғамға бірден сіңісіп кете алмауы бірнеше факторға байланысты. Біріншіден, әлеуметтік және мәдени бейімделудің жеткіліксіздігі. Кейбір жас түлектер діни ортада қалыптасып, ұзақ уақыт бойы заманауи әлеуметтік кеңістіктен алшақ болуы мүмкін. Соның салдарынан олар әртүрлі әлеуметтік топтармен қарым-қатынас орнатуда қиналады. Екіншіден, зайырлы білім мен өмірлік дағдылардың жетіспеушілігі. Дін маманы қоғаммен тиімді жұмыс істеуі үшін құқықтық сауаттылық, психологиялық дайындық, тілдік және технологиялық дағдыларға да ие болуы қажет. Үшіншіден, мінез-құлық пен коммуникация мәдениеті. Кейде жас мамандардың діни білімін жеткізу тәсілдері тым қатан немесе аудиторияға бейімделмеген болуы мүмкін. Бұл олардың қоғамдағы қабылдануына кедергі келтіреді.

Нұр-Мұбарак университетінде бұл мәселеге ерекше назар аударылады. Біз студенттерімізді тек діни біліммен қаруландырып қана қоймай, әлеуметтік жобаларға, қоғамдық іс-шараларға, волонтерлік жұмысқа қатыстыру арқылы олардың бейімделу дағдыларын дамытамыз. Сондай-ақ психологиялық, педагогикалық және медиа тренингтер өткізу арқылы түлектеріміздің көпшілікпен дұрыс қарым-қатынас құра алуы үшін жағдай жасаймыз. Біздің мақсатымыз — діни білімді жас маманды қоғамда бейімделген, ашық ойлы, сұхбатқа қабілетті және елдің рухани тұрақтылығына үлес қоса алатын тұлға етіп даярлау.

— Сөз арасында діни ағымдармен жұмыс істеудің маңызы туралы айтып калдыныз. Жастар арасында діни фанатизмнің немесе радикалды пікірдің алдын алу үшін не істеу керек?

— Жастар арасындағы діни радикалды көзқарастар алдын алу — қазіргі қоғамның ең өзекті мәселелерінің бірі. Бұл бағытта жұмыс тек құқық қорғау немесе діни мекемелердің міндеті ғана емес, білім беру жүйесі мен отбасыдан бастап, ақпараттық кеңістікке дейінгі барлық саланың ортақ жауапкершілігі болуы керек. Осы бағытта

мен дәстүрін, рухани ерекшелігін бойынша сіңіре отырып қалау — әлдеқайда маңызды. Өйткені діни маман ең алдымен өз халқының ділін, тілін, тарихын, тұрмысын терең білуі тиіс.

Қазір елімізде діни білім алуға барлық жағдай жасалған. Нұр-Мұбарак университеті — білім мен тәрбиені, дәстүр мен жаңашылдықты, ұлттық рух пен халықаралық тәжірибені тоғыстыратын орталық. Шетелге барып білімін толықтыру қосымша мүмкіндік болуы мүмкін, бірақ негізгі білім мен рухани қалыптасу өз елімізде де толыққанды қамтамасыз етілуде. Мәселен, университетімізде қосымша сабақ беру орталығында шариғат іліміндегі классикалық кітаптарды оқытса, ижаза беру орталығынан қаншама түлектеріміз Құран, хадис салаларынан ижаза алып шығуда.

— Дінге, елге қызмет етуді мақсат тұтқан жастарға қандай кеңес бересіз?

— Ең әуелі айтарым, дінге және елге қызмет ету — бұл мәртебе ғана емес, үлкен жауапкершілік. Бұл жолды таңдаған жас маман ең алдымен жүрегіңде шынайы ниет, бойыңда берік білім, мінезінде кішіпейілділік, табандылық пен сабыр болуы керек. Пайғамбарымыз (оған Алланың салауаты мен сәлемі болсын): *«Адамдардың ең жақсысы — адамдарға пайдалы болған»*, — деген. Сол себепті, дін мен ел жолында қызмет ету — өзгеге пайданды тигізудің ең биік түрі. Ниетті түзеу, білімге ұмтылу, көркем мінезді болу, дәстүрді құрметтеу, үздіксіз даму, сабыр мен төзімділікті серік ету — дінге, елге қызмет етуді мақсат тұтқан жастарға аса қажет адамгершілік қасиеттер дер едім. Біздің университеттің басты мақсаты — осындай жастарды тәрбиелеу. Сондықтан айтарым, білім алуға уақытты аямай, жүрегіңізді ізгілікке, ақылыңызды парасатқа, күшжігеріңізді ел мен дінге қызметке жұмсаңыз. Сонда жана сіздің еңбегіңіз бұл дүниеде толағай табысқа, ақыретте мол сауапқа жеткізеді.

WANGGALLOP

Дайындаған
Хамзат ҚАЖЫМҰРАТУЛЫ

